

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Onlineplattformar och den digitala inre marknaden: Möjligheter och utmaningar för Europa

[COM(2016) 288 final]

(2017/C 075/20)

Föredragande: **Thomas McDONOGH**

Remiss	Europeiska kommissionen, 25.5.2016
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt
Ansvarig facksektion	Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande av facksektionen	15.11.2016
Antagande vid plenarsessionen	14.12.2016
Plenarsession nr	521
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	175/0/3

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén välkomnar kommissionens handlingsplan, som omfattar en översyn av telekomdirektivet och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation med hänsyn till nätbaserade OTT-kommunikationstjänsters ställning, en kartläggning av plattformarnas frivilliga åtgärder, vilken kan leda till ett vägledande dokument, en riktad undersökning om praxis i relationerna mellan företag, finansiering av öppna data-projekt, och så småningom en strategi för att underlätta och stödja framväxten av konkurrenskraftiga EU-baserade plattformar.

1.2 EESK betonar att många onlineplattformar är viktiga element i delningsekonomin och bekräftar på nytt sina slutsatser om delningsekonomin, särskilt om konsumentskydd, arbetstagare och egenföretagare.

1.3 Kommittén är dock oroad över att den hastighet med vilken den digitala marknaden utvecklas inte motsvaras av den takt med vilken EU:s regler och strategier utvecklas, för att inte tala om deras genomförande på medlemsstatsnivå. EESK skulle vilja se hur samordningen mellan olika parter i kommissionen och medlemsstaterna kan förbättras och vad för slags mekanismer som skulle kunna vara till nytta.

1.4 Kommittén betonar behovet av att ta itu med risken för splittring och behovet av en samordnad EU-strategi. Annars kommer olika nationella regler att skapa osäkerhet, göra det svårare för nystartade företag att expandera och potentiellt begränsa tillgången till digitala tjänster. Detta är desto mer angeläget mot bakgrund av att vissa medlemsstater redan håller på eller överväger att införa särskilda åtgärder för att motverka otillbörliga handelsmetoder, och därmed riskerar en splittring av den digitala inre marknaden.

1.5 Meddelandet innehåller inga specifika förslag, och fastställer få tydliga lösningar. Vissa lösningar finns beskrivna medan svar på verkligt stora frågor om huruvida plattformar kan skada deras leverantörer på vissa marknader dröjer.

1.6 Spridningen av onlineplattformar har skapat enorma vinster för leverantörer, konsumenter och till ekonomin och livsstilar i allmänhet. Likväl uppstår frågor och kommer att fortsätta att göra så, och därför rekommenderar EESK att man mer exakt fastställer de mest kritiska skadorna för företag och konsumenter, och sedan effektivt och korrekt tar itu med frågan om i vilken utsträckning dessa frågor är gemensamma för alla onlineplattformar, branschspecifika, eller specifika för enskilda företag. EESK efterlyser också sektorsövergripande samarbete och övervakning av utvecklingen av onlineplattformar för att ta itu med problem som uppstår över tid.

1.7 Kommittén välkomnar det faktum att kommissionen har för avsikt att undersöka åtgärder för att underlätta byten och uppgiftsportabilitet mellan olika onlineplattformar och molntjänster, både för företag och för privat användare.

1.8 EESK efterlyser program för att öka medvetenheten och erbjuda större digital kunskap till alla medborgare i alla åldrar, bland vilka de yngsta och de äldsta är de mest utsatta. EESK skulle välkomna införandet av systematisk utbildning om detta som en europeisk standard.

1.9 EESK uppmanar kommissionen att granska behovet av att plattformar visar användarvänliga sammanfattningar, för att klargöra när personligt anpassad prissättning sker och på vilka grunder resultat rangordnas, och även göra det möjligt att utöva den ovillkorliga och administrativt enkla rätten att bli bortglömd.

1.10 EESK välkomnar kommissionens uppgift om att den arbetar med onlineplattformar kring en uppförandekod utformad för att bekämpa hatpropaganda på internet och internetinnehåll som är skadligt för underåriga. Kommissionen anser emellertid att någon sorts sanktioner även måste införas för personer som försummar att ta bort sådant innehåll när de känner till det.

1.11 Kommittén är besviken över att kommissionen än en gång har förbiset onlineplattformars sociala dimension. EESK betonar att plattformarnas sociala ansvar gentemot sina arbetstagare, både fast anställda och anställda som arbetar i nya anställningsformer, måste definieras mer exakt. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt det senare, och rättvisa arbetsvillkor, tillräckligt socialt skydd, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, utbildning, kollektivavtal och fackliga rättigheter⁽¹⁾ bör erbjudas alla plattformars arbetstagare, med ett erkännande av de utmaningar som onlineplattformar har föranlett i delningsekonomin.

1.12 Tvärtemot kommissionens bedömning att den nuvarande rättsliga ramen i huvudsak är tillräcklig efterlyser kommittén en EU-ram om crowd-work för att förebygga att minimilöner, arbetstidsreglering och förordningar om social trygghet undermineras eller kringgås.

1.13 EESK uppmanar kommissionen att studera skattemässiga aspekter relaterade till onlineplattformars verksamhet, för att på så sätt motverka förfaranden som strider mot lika konkurrensvillkor.

2. Sammanfattning av kommissionens meddelande

2.1 Genom sitt senaste meddelande och arbetsdokument, och sin strategi för den digitala inre marknaden mer allmänt, försöker kommissionen uppmuntra innovation av, och effektiv konkurrens mellan, onlineplattformar, samtidigt som konsumenternas rättigheter och privatliv skyddas.

2.2 I meddelandet beskriver man **de huvudfrågor som identifierats i utvärderingen av onlineplattformar och redogör för strategin för onlineplattformar i framtiden.**

2.3 I meddelandet föreslås inget övergripande nytt EU-regelverk om plattformar.

2.4 Kommissionen föreslår endast att man inför regleringsåtgärder som tar itu med tydligt fastställda problem som gäller en viss kategori av onlineplattformar eller en viss plattformsverksamhet, i motsats till förebyggande regler som kan hämma innovation.

2.5 Kommissionen erkänner att onlineplattformar tar olika form, skiljer sig i storlek och utvecklas ständigt, vilket innebär att det inte finns någon enighet om en gemensam definition av onlineplattformar.

2.6 Enligt kommissionens uppfattning skulle ett antagande av en "en-storlek-passar-alla"-strategi för reglering av plattformar vara ett olämpligt sätt att möta de olika utmaningar som olika typer av onlineplattformar utgör.

2.7 Kommissionen erkänner att den befintliga rättsliga ramen är fullt tillräcklig för att reglera plattformar, även om denna rättsliga ram inte givet omfattas av en enda lagstiftares behörighet.

⁽¹⁾ EUT C 71, 24.2.2016, s. 65.

2.8 Meddelandet innehåller en färdplan och principer för framtida åtgärder:

- **Lika konkurrensvillkor för jämförbara digitala tjänster.**
- **Ansvarsfullt agerande av onlineplattformarna för att skydda kärnvärderingar.**
- **Öppenhet och rättvisa för att bibehålla användarnas förtroende och trygga innovation.**
- **Öppna och icke-diskriminerande marknader i en datadriven ekonomi.**

2.9 Kommissionen ska försöka se till att lagstiftningen skapar lika konkurrensvillkor inom **telekomsektorn** genom eventuella avregleringar och särskilda regler för tjänsteleverantörer av "over-the-top"-kommunikation.

2.10 Kommissionen kommer att överväga att utvidga **direktivet om integritet och elektronisk kommunikation** till nätbaserade kommunikationstjänster.

2.11 Kommissionen föreslår, enligt ett nytt **direktiv om audiovisuella medietjänster**, att videodelningsplattformar bör ha nya skyldigheter att bekämpa skadligt innehåll.

2.12 Kommissionen kommer att bedöma **ansvarssystemet** för förmedlare på nätet, inklusive

- behovet av vägledning om ansvar vid genomförandet av frivilliga åtgärder för att bekämpa olagligt innehåll på nätet, och
- behovet av formella förfaranden för anmälning och åtgärd.

2.13 Kommissionen kommer att ytterligare uppmuntra (och regelbundet granska effektiviteten hos) onlineplattformarnas samordnade EU-omfattande **självregleringsåtgärder** när det gäller att få bukt med olagligt innehåll på nätet.

2.14 Onlineplattformar kommer att uppmuntras att bekämpa påhittade och vilseledande recensioner.

2.15 Kommissionen kommer att utarbeta principer och riktlinjer om interoperabilitet för elektroniska identitetsbevis under 2017.

2.16 Nya **upphovsrättsförslag**, som nyligen antogs av kommissionen, strävar efter en rättvisare fördelning av den vinst som genereras av onlinedistribution av upphovsrättsskyddat innehåll via de onlineplattformar som tillhandahåller sådant innehåll.

2.17 **Förordningen om konsumentskyddssamarbete** presenteras tillsammans med detta meddelande, för att underlätta effektivare tillämpning av EU:s konsumentlagstiftning i gränsöverskridande situationer.

2.18 Kommissionen har sett över riktlinjerna om **direktivet om otillbörliga affärsmetoder** som ska antas tillsammans med detta meddelande. Den kommer därutöver att utvärdera om det finns ytterligare behov av att uppdatera de befintliga reglerna om konsumentskydd med avseende på plattformar som en del av kontrollen av ändamålsenligheten för EU:s konsument- och marknadsföringslagstiftning 2017.

2.19 Kommissionen avser att utföra en riktad undersökning om praxis i **relationerna mellan företag** som förekommer i onlineplattformsmiljön för att "fastställa om ytterligare EU-åtgärder krävs" under våren 2017.

2.20 Kommissionen planerar att utreda potentiella hinder för en inre datamarknad för EU som kan uppstå på grund av rättslig osäkerhet avseende uppgifters ägarskap, användbarhet eller åtkomst, samt att – som en del av **initiativet om fritt uppgiftsflöde** som har planerats till slutet av 2016 – undersöka åtgärder för att underlätta byten och portabilitet när det gäller uppgifter.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Om Europa vill överstiga en årlig BNP-tillväxt på 1,5 % under nästa årtionde kommer en levande digital ekonomi att ha central betydelse (se rapporten från Världsekonomiskt forums "Global Agenda Council" om Europa).

3.2 Nätbaserade plattformsföretag har blivit några av de mest värdefulla och inflytelserika i världen och deras roll i den globala ekonomin fortsätter att växa.

3.3 EU står för endast 4 % av det totala börsvärdet för onlineplattformar ⁽²⁾.

3.4 Ett femtiotal stora europeiska operatörer inom elektronisk handel lyder under 28 olika nationella regelverk, samtidigt som de sex stora operatörerna på den amerikanska marknaden och de tre stora aktörerna på den kinesiska marknaden styrs av ett enda regelverk ⁽³⁾.

3.5 Frågor som rör onlineplattformar har lett till påtryckningar på medlemsstaterna att agera och har ökat splittringen.

3.6 En harmonisering av avtalsrätten och konsumentskyddet är av avgörande betydelse för en hållbar utveckling och expansion av onlineplattformar.

3.7 EESK efterlyser ett starkt fokus på lagstiftningsinitiativ och andra initiativ som läggs fram före slutet av 2016 för att skapa en fullständigt integrerad digital inre marknad. Åren 2016 och 2017 kommer att avgöra om Europa skapar en digital färdplan för att främja konkurrenskraft och tillväxt, eller hamnar i digital medelmåttighet.

3.8 I meddelandet fastställs ett antal områden där kommissionen är medveten om att det finns ett problem men saknar belegg för att besluta vilken åtgärd – om någon – som behövs. Viktigast bland dessa är frågor om relationer mellan företag. Man föreslår sex månaders ytterligare undersökningar innan ett beslut fattas under våren 2017.

3.9 Kommittén väntar på en annan viktig debatt när kommissionen presenterar resultaten av sin forskning på detta område i början av nästa år.

3.10 Överdriven eller stelbent reglering skulle undergräva onlineplattformarnas positiva bidrag till EU:s digitala ekonomi och förändringar i regleringen bör inte göras på bekostnad av konsumenterna och arbetstagar skyddet.

3.11 Lika konkurrensvillkor för jämförbara digitala tjänster på en digital inre marknad får inte ha negativ inverkan på skatteintäkter och inte underlätta en ytterligare urholkning av bolagsskattebasen genom att tillåta företag att betala skatt i ett område, även när värde skapas i ett annat. Vinstbeskattning måste betalas där motsvarande ekonomiska verksamhet äger rum.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Kommissionen beskriver plattformar som allmänt kända som tvärsidiga eller flersidiga marknader där användarna förs samman via en plattformsoperatör för att underlätta interaktion.

4.2 Kommissionens egen förteckning, som omfattar sociala medier och sökmotorer till betalningssystem och reklamplattformar, utesluter traditionella plattformsföretag som i dag är verksamma online, men inbegriper några digitala plattformar som inte är flersidiga.

⁽²⁾ COM(2016) 288 final.

⁽³⁾ Se fotnot 1.

4.3 Dessutom utesluter kommissionens egen förteckning det växande antalet plattformar som tillhandahåller arbetskraft. Därmed misslyckas den med att ta itu med dessa plattformars specifika problem, särskilt i fråga om rättvist arbete och tillräckligt socialt skydd. För att säkerställa att arbetstagarnas rättigheter och arbetsvillkor inte kringgås, och att dessa normer garanteras, efterlyser EESK lagstiftningsåtgärder om arbetsrätt och skydd för online/plattformsarbetstagare, särskilt de som arbetar inom nya anställningsformer⁽⁴⁾. Man bör definiera arbetstagare som utför arbete på onlineplattformar som arbetare, förutsätta deras anställningsförhållande, garantera deras rätt till lika behandling i förhållande till normala anställningar och garantera en effektiv tillämpning av dessa bestämmelser (exempel på sådana plattformar: AppJobber, Applause, Clickworker, content.de, Crowd Guru, Designlassen.de, Freelancer, greatcontent, Jovoto, Local Motors, Microworkers, MyLittleJob, Streetspotr, Testbirds, testO, Textbroker, Twago, Upwork, 99designs).

4.4 Det finns starka "first mover"-fördelar, och plattformar som lyckas utnyttja nätverkseffekter kan både bli svåra att konkurrera med och en oundviklig handelspartner för företag.

4.5 Plattformen för tvistlösning online kan användas för alternativ tvistlösning vid tvister mellan företag, men först bör ett effektivt genomförande säkras av mekanismen för tvistlösning online vid tvister mellan företag och konsumenter.

4.6 Rädslan för kommersiella motåtgärder från de onlineplattformar som de är beroende av kan hindra de klagande från att ta kontakt med konkurrensmyndigheterna. EESK rekommenderar nya åtgärder för att skydda de klagande på dessa marknader.

4.7 De som står bakom webbplatser och internetleverantörer som ger dem tillgång är ofta verksamma utanför Europa eller döljer sin identitet. Förelägganden riktade till internetleverantörer om att blockera illegalt innehåll, som ursprungligen skapades för att rikta sig till internetleverantörer med webbplatser med piratkopierat innehåll, kan vara ett värdefullt verktyg för upphovsrättsinnehavare, och beställningar av webbplatsblockeringar kan och har tillämpats i kampen för att skydda varumärken och kunder från försäljning av varumärkesförfälskade varor online.

4.8 Förenta staternas starka riskkapitalmarknad i förhållande till EU är ett annat incitament för nya företag att flytta till Förenta staterna.

4.9 Förvärv av bolag med låg omsättning omfattas inte av de aktuella anmälningskraven, även i de fall där det förvärvade bolaget innehar kommersiellt värdefulla uppgifter eller har en betydande marknadspotential. Det befintliga systemet för koncentrationskontroll kan ändras genom att komplettera tröskelvärden baserade på omsättning med ytterligare anmälningskrav baserade på transaktionsvolym.

4.10 Konkurrensmyndigheter kan få större användning av interimistiska åtgärder och tidsfrister för att påskynda genomförandet av snabbbrörliga marknader.

4.11 Onlineplattformar begär ofta olika uppgifter från sina användare som inte är direkt relevanta för innehållet på plattformarna, och kräver att de accepterar villkor och bestämmelser som de inte skulle acceptera under normala förhållanden men som de måste gå med på för att få använda plattformen.

4.12 Personuppgifter är valuta på dagens digitala marknad men många konsumenter verkar vara omedvetna om att de byter sina personuppgifter mot tillgång till många av de så kallade gratistjänsterna och att deras uppgifter kan komma att säljas eller delas med tredje part. Oavsett alla befintliga och planerade åtgärder för konsumentskydd är det dessutom, i tekniskt avseende, en motsägelse att använda internet och uppnå integritet, eftersom det alltid finns en möjlighet att skickliga specialister får tillgång till praktiskt taget vilka uppgifter som helst. Det är därför nödvändigt att göra alla medborgare i alla åldrar – bland vilka de yngsta och de äldsta är de mest sårbara – medvetna om vilka hot som finns.

Bryssel den 14 december 2016.

Georges DASSIS
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽⁴⁾ EUT C 303, 19.8.2016, s. 54.